

LETO—YEAR XV.

Cena lista
je \$5.00.Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1917.

Chicago, Ill., petek, 10. februarja (Feb. 10) 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 34.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ROJSTNI DAN
ABRAHAMA LINCOLNA.DELAŠTVO GA BO LETOS
PRAVNOVALO K VELIKIM
LJUDSKIM SHODOM.Na shodu bo zahtevalo, da se po-
litični jetniki ipuste iz ječ.Chicago, Ill. — Abraham Lin-
coln je rekel: "Ljudstvo naj izve
resnico in češča bo varna...
Stvar civilne svobode se ne sme
podati koncem enega ali pa sto
porazov."Dne 12. februarja je Lincolnov
rojstni dan. Letos se bo njegov
rojstni dan obhajal z velikim shod-
om v Avditoriju na Ashland-
skem bulvaru, na katerem se bo
dvignil glas ameriškega ljudstva,
da se ipuste iz ječ politični je-
tniki. Govorniki bodo pokazali,
kako je Lincoln ravnal z onimi,
ki so bili nasprotniki državljans-
ke vojne in kako zdaj nastopa
sedanja administracija proti po-
litičnim jetnikom.Govorniki bodo dobri in znani
govorniki. Med njimi so gđ. Ja-
ne Adams, predstojnica znanega
Hull Housea. Govorila bo o pre-
metu "Lincoln in svoboda vesti."
Katiea O'Hara, izpuščena vojna
jetnica, bo govorila o predmetu
"Kaj store ječe političnim je-
tnikom." Profesor Robert Morris Le-
vett s čikaške univerze bo preda-
val o predmetu "Oni dnevi in da-
našnji." Priglasenih je še več
drugih govornikov iz delavskih
vrst.Shod priredi Ameriška unija
za civilno svobodo. V ta namen
je izdala poseben letak, v kate-
rem pravi, da je še vsak narod
izpustil svoje politične je-
tnike, v Združenih državah je pa so-
mrežjem že 175 oseb, ki so kršile
vojne postavbe.Letak nadaljuje: "Justični taj-
nik Daugherty izjavlja, da ni po-
litičnih jetnikov v Ameriki. Ali
je to resnica? Zakaj mr. Daugh-
erty tako vztrajno govori o voj-
nih kazenceh kot 'takozvanih
vojnih jetnikih'? Ali mu ni zna-
no, da so sodišča v mnogih sluč-
jih spremenila obsodbe zaradi in-
dustrijskih pregreškov? Ali mu
ni znano, da so mnogi vojni je-
tniki presegli svojo kazen zaradi
takih pregreškov?"Dalje opozarja letak na dej-
stvo, da je Lincoln celo sredi ci-
vilne vojne pomilosteval ne le
takih jetnikov, ki so govorili pro-
ti vojni, ampak pomilostil je tudi
take, ki so prišli za orožje proti
Uniji.Govorniki bodo na široko govo-
rili o vprašanjih, ki so zastavljene
v letaku.Shod v Chicagu prične točno
popoldne ob treh.Taki shodi se bodo obdržali
v New Yorku, Brooklynu, Pater-
sonu, N. J., Rockfordu, Ill., Dulu-
thu, Minn., Superiorju, Wis., Min-
neapolis, Minn., Buttu, Salt La-
ke Cityju, South Superiorju,
Wyo., Portlandu, Ore., San Fran-
ciscu in še v mnogih drugih me-
stih.PROHIBICIJSKI AGENT
ZVEZAN; PIVOVARNA
OROPANA.Chicago, Ill. — Prohibicijski
agent Harry Walbaum je mirno
sedel v sobi pri vstopu pivovarne
Mutual Brewing kompanije in
mogoče prijetno sanjal o lepi bo-
dočnosti, ko je nekdo potrkal na
vrata. Walbaum je pogledal, kdo
ga budi iz prijetnih sanj. Zunaj
so stali štirje delavci in rekli naj
odpre vrata, ker so pripeljali pre-
mog. Komaj so štirje navidezni
delavci vstopili, so potegnili sa-
mokrese in jih nastavili Walbau-
mu. Rekli so mu, ako da le glas
od sebe, da mu izpihnejo možga-
ne. Walbaum se je udal v svojo
usodo in banditje so ga zvezali.
Ko so banditje imeli prohibicio-
nijskega agenta zvezanega, da se
ni mogel ganiti, so poiskali še
strojnika, ki je opravljal ponoč-
no službo in ga seveda zvezali.
Na to so šli na delo. Razstrelili so
blagajno in odnesli tri sto dolar-
jev.RUDARJI V JUŽNI AFRIKI DE-
LUJEJO ZA PADEK BRIT-
SKE NADVLADE.London, 9. febr. — Reuterjeva
depeša iz Johannesburga javlja,
da se je konferenca med južno-
afriškimi ministrskimi predsemi-
kom Jan Christian Smutsom in
zastopniki delavcev, ki so v gene-
ralni stavki, razbila in stavarji
so pričeli z velikim gibanjem za
strmoglavljenje britske nadvlade
in proklamirajo južnoafriške re-
publike. Delavski poslanci so do-
bili nalog, da izstopijo iz parla-
menta in organizirajo proviziorno
vlado. Stavka je sprva izbruh-
nila v rudnikih Rand zaradi
meznega spora in pozneje se je
razširila na vse kraje južnoafriške
unije.VELIKA KONFERENCA
PROTI NAVALU REAKCIJE.SKLICANA JE ZA 20. FEBRU-
ARJA V CHICAGO.Sezvalo jo je šestnajst železničar-
skih organizacij.Washington, D. C. (Federated
Press). — Več kot dve sto pre-
sednikov delavskih strokovnih
in farmerskih organizacij je povab-
ljen na konferenco, ki prične
dne 20. februarja v Chicagu. Po-
leg njih so povabljeni zastopniki
raznih političnih organizacij, v
katerih so organizirani delavci
in drugi napredni elementi. Kon-
ferenca je sklicana z namenom,
da se izdela načelni temeljni pro-
gram, ki osigura ljudstvu to, kar
prodnega industrija.Konferenco je sklicalo šestnajst
železničarskih organizacij.Poziv za konferenco pravi, da
živimo v deželi, ki je blagoslov-
ljena z neizčrpni bogastvenimi
virji in v kateri se lahko veliko
več prodneira kot potrebujemo, za
svoje potrebe. Ljudje smo, ki smo
izredno izurjeni v delu in indu-
striji in ki lahko razvijemo na-
ravna bogastva do skrajne meje.
Sredi tega bogastva pa najdemo,
da farmer nima trga, ki se zanj
izplača, da delo v tovarnah poč-
iva, dasiravno milijoni ljudstva za-
htevajo tovarniške produkte, že-
niam in možem se pa odreka z ro-
jstvom podedovana pravica do de-
la.Poziv našteva še druge izrodke
sedanjega sistema blagovne pro-
dukcije in distribucije in pravi,
da so ti izrodki posledica slabe
socialne in politične izravnave.Poziv dalje konstatira, da so
delavci zaradi tega prevarani, ker
se med sabo ne razumejo in so
poepljeni med seboj. Ako hoče-
jo delavci in farmerji napredovati,
se morajo sporazneti med se-
boj in da se to izvrši, je sklicana
konferenca.Poziv dostavlja, da konferenca
nima namena ustanoviti nove
politične stranke, njen namen je
združiti konstruktivne sile v po-
litični enoti.Na konferenco so povabljeni
poleg voditeljev strokovno orga-
niziranega delavstva zastopniki
socialistične stranke, delavske
farmarske stranke, Nestrankar-
ske lige, Osemindesetstredstvar-
in raznih naprednih farmerskih
organizacij.Johnston, predsednik Medna-
rodnega društva strojnikov pravi,
da se bo konferenca počela s
politično taktiko. Že več kot leto
dni se razgovarjajo stari vodite-
lji socialistične stranke in vodi-
telji delavske farmarske stranke
o vprašanju, da se vse napredne
politične sile združijo v boj pro-
ti reakciji. O tem vprašanju se je
razpravljalo v mnogih lokalnih
in centralnih organizacijah stro-
kovno organiziranega delavstva.
Posledica teh razprav je, da so
vzele železničarske organizacije
inicijativo za sklicanje konferen-
ce.Konferenca bo pokazala, kako
daleč se bodo mogle združiti vse
napredne politične struje samo na
eno listo kandidatov za kongres.
Izid konference je pa tudi precej
odvisen od nasveta, ki ga poda
Eugene V. Debs.PROTI SISTEMU POT-
NIH LISTOV V AMERIKI.Tajnik za delo Davis je pripravil
načrt za periodično registra-
ranje inozemcev.KONGRESNIK LONDON PO-
BIJA NAČRT.Washington, D. C. — Tajnik za
delo Davis deluje za ustanovitve
evropskega sistema potnih listov
v Združenih državah. To hoče do-
seči s svojim načrtom za peri-
odično registriranje nedržavljanov,
ki bo kmalu predložen kongresu.
Davisa podpirajo vsi kurjezlavi
reformisti, ki dosledno posnemajo
vse, kar je slabega v evropskih
kapitalističnih državah.Socialistični kongresnik Meyer
London iz New Yorka je alarmi-
ral ne samo socialiste, temveč
vse napredne delavske elemente
v Združenih državah, da prepre-
čijo to najnovejšo delo reakcije.

London je dejal:

"Ako kongres sprejme Davisov
načrt registriranja nedržavljanov,
tedaj zapiše republikansko stran-
ko gotovi smrti. Organizirano de-
lavstvo seveda pozdravlja ta na-
črt, ako tajnik Davis ne more
najti druge poti za uničenje re-
publikanske stranke. Ampak de-
lavstvo bo pobijalo njegov načrt,
ker ve, da se za njim skriva veliki
business. Delodajalci si ne morejo
želeči boljega orožja proti delav-
skim organizacijam kot bi bil
sistem potnic.Nekateri ameriški kurjezlavi
reformisti in aristokracije, ki so
bili v Evropi med vojno in videli
registriranje tujcev v Angliji,
mislijo, da bi bilo dobro prenesti
to reč na ameriška tla. S takimi
organiziranih delavcev je načrt
skrajno nesramen, ker pomeni u-
ničenje strokovnih uni.Registriranje inozemcev bo us-
tavljalo epijonazo najhujše vrste
in izpodstavilo ne samo nedržav-
ljane, marveč tudi naturalizirane
in tu rojene državljane lakrnelji
političarjev. Ta sistem je bil pred
vojno samo še v najbolj nazadnja-
ških državah Evrope, kjer so vla-
darji hoteli držati k tlom sleherni
demokratsko gibanje.Slabšega sredstva za amerikan-
iziranje imigrantov si ni mogoče
misliti. Če je katera stvar distink-
tivno ameriška, je gotovo osebna
svoboda. Regulirati življenje imi-
grantov je največja absurdnost.
Osvajanje ameriških idealov in
ameriške standarde življenja ni
nikakršna težava za naseljenca, ki
so že nekaj časa tukaj."London je končno rekel, da se
morajo takoj združiti vse napred-
ne sile in delati za poraz Davis-
vega načrta, kadar pride pred
kongres.JUSTIČNI TAJNIK SE OBO-
TAVLJA DATI PODATEK O
POLITIČNIH PREGREŠKIH
CIVAN.Washington, D. C. — (Feder-
ated Press). — Senator Borah je pred
kratkem predložil resolucijo z
zahtevom, da justični tajnik Daugh-
erty izroči senatu vse informac-
ije, tikažjoče ose, ki so v za-
goru, ali ki še čakajo na procese,
obtoženih na temelju protispijo-
načnega zakona. Senat je resolu-
cijo sprejel. Daugherty je pa ob-
vestil senat, da bi vzel preveč
časa in stroškov, ako bi justični
departemnt hotel dati vse podatke.
Borah je nato odgovoril, da je
to prazen izgovor. Daugherty naj
izroči fakta, ki jih ima v rokah.SNUJE SE OGROMEN PARO-
BRODNI TRUST.Washington, D. C. — Delegaci-
ja, zastopajoča privatne bi-
zniske interese, je predložila predse-
dniku Hardingu in Laskerju, pre-
sedniku plovbenega odbora, na-
črt za osnovevanje ogromnega pa-
robrodnega trasta, katerega glav-
nica bo znašala trideset milijonov
dolarjev.KAM JADRA AMERIŠKO
DELAŠTVO?New York, N. Y. — (Federated
Press). — "Kam gre delavsko gi-
banje v Združenih državah? Ali
se strokovne unije zanimajo za
kaj drugega kot zaprti delavnice
in visoke mezde? Ali ni strokovno
gibanje ameriškega delavstva fo-
nograf, ki ponavlja takozvane
idejele in principe, sprejete od
kapitalistične šole? Vsi tisti, ki
mislijo v ameriškem delavskem gi-
banju nekaj več kakor boj za več
jezde in za obdržanje sedanjih
ramer, naj hitro spregledajo in
se lotijo pravega dela v tistih
sektorjih delavstva, ki se zavedajo
nalog razrednozavednega dela-
vstva." — Jos. Schlosberg, tajnik
krojaške unije, A. C. W. of A.PRVA DELAVSKA BANKA
NA VZHODU POSLUJE.SLUŠALA BO DELAVSKIM IN
NE KAPITALISTIČNIM INTE-
RESOM.Prvi dan je bilo vloženega več ko
pol milijona dolarjev.Philadelphia, Pa. (Fed. Press). —
Delavstvo v Philadelphiji ima
zdaj svojo banko. Banka produ-
centov in konzumentov je odprla
svoja vrata in prvi dan je bilo
vloženih več ko pol milijona do-
larjev. Prvi dan je bilo sprejetih
več ko devet sto vlog.To je prva združna banka, ki
je bila ustanovljena na vzhodu
po vzoru združne narodne ban-
ke v Clevelandu, katero je usta-
novila Bratovščina železničar-
skih strojnikov. Združna banka v
Clevelandu je stala nekaj dni po
tem, toda njeni prostori so po-
stali sanjo premajhni. Koncem te-
ga leta bo banka poslovala v svo-
jem posloppju, ki bo imelo eden
in dvajset nadstropij, katero bo
stalo tri in pol milijone dolarjev.Banka producentov in konz-
umentov je bila organizirana pod
nadzorstvom bančnega odbora
Centralne delavske unije za Phi-
ladelphijo in okolico. Poslovne
govori, da morajo biti tri petinke
zaupnikov redni člani delavske
strokovne organizacije.S to vestjo poročajo tudi, da je
združna banka v Clevelandu iz-
kazala lani v novembru \$10.250-
000 denarnih sredstev in da je iz-
plačala v prvem letu 10-odstotno
dividendo na glavnico enega mi-
ljona dolarjev.Že lani v aprilu je Federali-
zani tisk opozarjal v nekem članku,
da privatni bi-
zniski interesi
porabijo denar, ki ga vlagajo de-
lavci v banke privatnih finančnih
interesov, za vojno proti dela-
štvu. Da se v bodočnosti kaj take-
ga ne zgodi, so delavci prišli do
zaključka, da morajo ustanoviti
svoje združne banke. Tako bodo
delavski prihranki služili delav-
stvu. To resnico so spoznali de-
lavci v Philadelphiji in posledica
tega spoznanja je bila, da so or-
ganizirani delavci ustanovili svo-
jo banko.MRTEV DUHOVEN JE ZOPET
OŽIVEL.Pokoro bo zdaj delal v prisilni
delavnici mesto v vlačh.Regina, Sask. — Rev. Gwyllyn
E. Williams, bivši kurat v Osbo-
wu, je nekega dne brzojavil iz
Anglije, da je umrl. Ponaredil je
tudi mrtvaški list in podpis neke-
ga cerkvenega uradnika, da tako
prepriča svojo leno, da je mrtev.
Steptarija je prišla na dan in Wi-
lliams se je te dni moral zagovar-
jati pred sodiščem zaradi te pre-
vare. Sodišče ga je obsodilo na
deset mesecev trdega dela, ker je
hotel prevariti svojo leno, da je
mrtev.

VREME.

Chicago in okolice: V soboto
deloma oblačno in mrzlo. Sever-
nozpadni vetrovi. Temperatura
v zadnjih 24 urah: najvišja 44,
najnižja 23. Solnce izide ob 6.54,
zaide ob 5.15.FRANCIJA ODLAGA
GENOVSKO KONFERENCO.Anglija se protivi temu in najbrž
zavrže predlog Francije.

AMERIKA ODKLONI VABILO?

London, 9. febr. — Francoska
vlada je predlagala, da se med-
narodna ekonomska konferenca v
Genovi odloži za tri mesece. V
angleških uradnih krogih prevla-
duje mnenje, da Anglija ne bo
sprejela predloga, in če se Fran-
cija noče udeležiti prihodnji me-
siec, ko ima biti konferenca otvor-
jena, Anglija ne bo čakala nanjo.
Washington, D. C. — Ameriška
vlada naznani danes, dali sprejme
vabilo na ekonomsko konferenco
v Genovi ali ne. Kabinet je že na-
redil zaključek glede tega, ki pa
še ni znan.V krogih tukajšnje evropske
diplomacije se zatrjuje, da je
ameriška vlada zavrgla vabilo.
Vzroki, ki se navajajo, so pre-
dvideni sledeči:1. Združene države ne morejo
sedeti pri konferenčni mizi s Sov-
jetkato Rusijo, ne da bi priznale
moskovske boljševiške vlade kot
de facto vlado Rusije.2. Združene države ne marajo
pomagati evropskim državam, ka-
tere si nočejo same pomagati.3. Nekatero državo v Evropi še
niso pokazale najmanjše volje za
odpravo političnega nemira in
ekonomskega nepokoja, ki ga po-
vzročuje velikih stalnih armad.4. Izvzemši Anglije ni še nobe-
na evropska vlada poskusila po-
kriti deficit.5. Anglija je menda edina drž-
va, ki se zaveda, da je okrevanje
Nemčije potrebno za splošno ekono-
msko okrevanje v Evropi.
Države, ki ovirajo rekonstrukcijo
Nemčije, zadržujejo rekonstruk-
cijo vae Evrope.SPOMENIK IVANKE ORLE-
ANSKE SE NE BO.Socialistični kongresnik je po-
vzročil, da je bila tozadevna
resolucija odložena.Washington, D. C. — (Feder-
ated Press). — Resolucija, da Zdru-
žene države sprejmejo od Francije
spomenik Devise Orleanske, ki bo
stal v Washingtonu, je bila te dni
odložena v poslanski zbornici za
nedoločen čas. Ko je prišla resolu-
cija na dnevni red, so predlagali,
da se vpošteva soglasno, toda
predlog je bil poražen, ko se je
socialistični kongresnik Meyer
London oglašil proti resoluciji.London je rekel, da nasprotuje
sprejetju spomenika, ker spome-
nik predstavlja vojnega junaka
oziroma junakinja in takih spome-
nikov je v Ameriki že itak pre-
več. Zakaj se kongres ne ogreva
za spomenike, ki predstavljajo
mir? Spomenik Devise Orleanske
je pa toliko slabši, ker ima poleg
vojne tudi verski pomen.Londonova opozicija je zadost-
ovala, da resolucija ni bila takoj
sprejeta.SOVRAŠNICA JAVNE ŠOLE
ZAPETA V JEČO.Omaha, Nebr. — Loretta Schrei-
ner se je lotila gladovne stavke v
tukajšnji okrajni ječi, v kateri
mora odedeti kazen, ker noče po-
šiljati dveh otrok v javno šolo.
Osem dni je že brez jedi. Schrei-
nerjeva se izgovarja, da so javne
šole "brezbožne", ker v njih ni
sv. glama in ker se otroci ne pla-
sov in gledajo kinematografske
slike o razvoju spolnega življenja,
zato ne mara pošiljati svojih
otrok v javno šolo.TRANSPORTNA LADIJA SE JE
POGREZNILA.Philadelphia, Pa. — Obrežna
čuvajska ladija "Kickapoo" je
sporočila, da se je transportna
ladija "Northern Pacific" ki je
gorela pred zalivom Delaware, po-
greznila.HOWAT SE VRNE V ŠAPOR PO
IZREDNI KONVENCIJI
RUDARJEV.Pittsburg, Kans. — (Fed. Press).
— Alexander Howat in Angus
Dorehy, ki sta pred nekaj dnevi
zapustila šestmesečni zapor proti
poročty \$11,000, sta izjavila, da
se vrne nazaj v ječo po končani
izredni konvenciji rudarjev v
Indianapolisu, na kateri podata
njun zagovor v sporu z Lewisom.
Howat je tudi rekel, da je izvedel,
da ga namerava generalni prav-
nik Hopkins aretirati vsled drug-
ih obtožb.KOMPROMIS ŽELEZNI-
ČARJEV V NEMČIJI.Nemška vlada pravi, da je sma-
gala, voditelji železničarjev se
pa tudi hvalijo, da so zma-
gali.STAVKA JE TRAJALA ŠEST
DNI.Berlin, 9. febr. — Stavka želez-
ničarjev v Nemčiji je končana.
Kdo je zmagal? Voditelji železni-
čarjev pravijo, da so izbojevali
pol zmage, na drugi strani se pa
vlada čuti zelo močno, ker je do-
segla kompromis z voditelji.Ministrski predsednik dr. Wirth
se je sam pogajal z voditelji želez-
ničarjev potem ko je železniški
minister Groener že obupal nad
položajem. Wirth je priznal, da
sedanja međa železničarjev vpr-
i do naraščajoče dražnje ne zad-
ostuje in obljubil jim je nekoliko
povišanja, mogoče 10 do 20 od-
stotkov, na pa 40 do 50 odstotkov
kakor so zahtevali delavci. Wirth
je tudi obljubil, da bo spremljeval
novi zakon, ki se tiče osemurnega
delavnika.Stavka je bila odpoklicana v to-
rek zvečer in danes zjutraj se ima-
jo železničarji vrniti na delo.
Strajk je trajal šest dni in pris-
detih je bilo 20,000 milj nemških
železnice, ki so zdaj tako desorga-
nizirane, da bo vzele več dni,
predno bodo vodili redno kot prej.Povišanje mezde železničarjem
za dvajset odstotkov (pomeni, da
se zviša proračun nemške vlade za
milijard mark. Vlada bo informi-
rala entento, da mora plačati to
vsoto kot ceno za preprečenje re-
volucije.

EN DELAVEC USTRELJEN.

Šerifski deputij in oborožen bis-
pec aretirana.Yorkville, O. — Mrlški ogled-
nik je odredil aretacijo T. R. Ro-
bertsa, šerifskega deputija, in
Frank Wolfa, oboroženega kom-
panijskega klapa, ker je bil u-
streljen delavec Elmer Cost pred
tovarno Wheeling Steel korporac-
ije. Oba so prepejli v Stenben-
ville.Harry Coss, župan v Yorkvil-
lu, je sedel v restavraciji naspro-
ti tovarni, ko so prišli iz tovar-
ne streljati, kakor da so obsedeni.
Župan pravi:"Bilo je par ljudi na ulici.
Može je tovarni so odprli ogenj s
puškami in strojnico. Elmer
Cost je bil ubit, James Lewis ran-
jen.""Okoli deset krogel je prifrlo
v restavracijo, kjer sem sedel
v družbi šest drugih oseb. Ranje-
ni nismo bili. Streljanje je trajalo
okoli ene minute."Iz županove izpovedi je spozna-
ti, da je bil napad izvršen iz to-
varne brez provokacije in potre-
be, da se učinkuje s terorjem na
štrajkarje.BANDITJE SO OBISKALI BAN-
KO V MALEM MESTU.Laura, Ill. — Neznani banditje
so obiskali tukajšnjo banko pono-
či. Razmetili so blagajno a ključ
temu so imeli smolo. Razstrelba je
poškodovala le znanje stene, ni
pa zrušila notranjih sten. Bandi-
tom je prišlo v roke le nekaj pošt-
nih znamk.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v odprepanju n. p. (Feb. 28-22) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PRIVATNI INTERESI NAJ DRŽE ROKE PROČ OD ALASKE.

Poročano je bilo, da Guggenheimovi interesi hrepene, da dobe pod svojo oblast deviške šume in vodne sile v Alaski. Povedano je tudi bilo, če to zgodi, da bodo zadnje deviške šume uničene, ki bi lahko služile za lesno rezervo Združenim državam, vodne sile v Alaski bi se pa tako razvijale, kot je Guggenheimovim interesom všeč. S tem pa ni še vsa škoda navedena, ki jo bo imelo ameriško ljudstvo, ako se Guggenheimovi interesi polaste šum in vodnih sil v Alaski.

Farmarji v Alaski so lani pokazali, da se lahko poleg rži in ječmena pridelava pšenice prve vrste. Pridelali so 10,000 bušljev pšenice. To je malenkost, ako primerjamo ta pšenični pridelek z drugim pšeničnim pridelkom v Združenih državah. Pšenica, ki je bila pridelana v dolini Tanana, pokazuje, da ni Alaski le bogata na raznih rudah, šumah, ampak da je ugodna tudi za poljedelstvo, v kateri se lahko pridelava toliko pridelka, da se z njim prehrani več milijonov ljudi. Zdaj je v Alaski naseljenih okoli petdeset tisoč belopoltnih ljudi.

Ako se izroče deviške šume privatnim bizniškim interesom v izkoriščanje, bodo kmalu tam goličave, kjer zdaj stoje gozdni velikani, ki zapirajo pot mirnim severnim vetrovom in ki skrbijo, da se namakanje zemlje vrši pravilno. Alaski se nahaja na ravno tisti širini kot Skandinavski dežele in Finska. Tam skrbijo za ohranitev gozdov, ker se zavedajo, kolike vrednosti so šume za plodono poljedelstvo. Zemlja v Skandinavskih deželah je že precej izčrpana, v Alaski je deviška. In če je mogoče v Skandinavskih deželah in na Finskem prehraniti 11,000,000 ljudi, tedaj jih bo Alaski lahko prehranila še več, ako bodo grabežljivi privatni bizniški interesi držali roke od nje.

Kamor so privatni bizniški interesi zasadiili svoje kremplje, niso delali drugega kot grabili, ne glede na posledice, ki jih prinese tako grabežstvo. In zategadelj je važno za ameriško ljudstvo, da se drže privatni bizniški interesi proč od Alaske.

PESMICA O ŽIVLJENSKIH STROŠKIH.

Korporacije, katerih ravnatelji si noč in dan belijo svoje glave, na kakšen način bi najlože znižali delavcem mezde, pojejo že nekaj tednov sem pesmico o velikem znižanju življenjskih stroškov.

Delavec seveda ve, da je ta pesmica lažnjiva. Še bolj se pa tega dejstva zaveda delavska gospodinja. Zasluzek, ki ga ji prinese soprog domov, ne krije življenjskih stroškov. Ako delavska gospodinja godrnja pri branjevcu ali v mesnici, da so cene previsoke in da je čitala v časopisih, da so cene padle, je branjevec ali mesar poudči, da mora sam plačevati vse po visokih cenah, ako pa misli, da so njegove cene pretirane, lahko poizkusi svojo srečo pri bližnjemu branjevcu ali mesarju. Gospodinja, ki posluša ta nasvet, se kmalu prepriča, da si ni prav nič prebrala, ako je šla drugam kupovat. Če je dobila ceneje, je bila pa kakovost blaga toliko slabša, za kolikor je blago plačala ceneje.

Iz tega sledi, da so se gospodinje same prepričale, da so življenjski stroški visoki in delavcev zaslužek zadostuje komaj za kritje najpotrebnejših življenjskih potrebščin.

Viri, iz katerih prihajajo v javnost vesti, da so se življenjski stroški izdatno znižali, so navadno zelo temni in nezanesljivi. Na pr. danes je mogoče padla cena paru čevljev za par centov, na drugi strani se je po mogoče podražil sladkor ali pa kateri drugi živež. Ali so se v tem slučaju res znižali življenjski stroški?

"Življenjski stroški sta besedi, ki imata zelo obširen pomen. Kadar se govori o znižanju življenjskih stroškov, tedaj se ima pred očmi vse stroške, ki jim ima človek, da se ohrani pri življenju. Ako pade cena moki, naobratno se povzraha stanarina, tedaj se življenjski stroški niso znižali, ampak so se še povišali.

O znižanju življenjskih stroškov se lahko le tedaj govori, ako se cene za potrebščine na eni strani znižujejo, na drugi pa se povišajo za toliko, da so skupni stroški višji kot so bili preje, predno je pričela padati cena na eni strani in na drugi pa poviševati.

SLIKE IZ NASELJIN.

Bridgeville, Pa. — V naši naselbini je 35 slovenskih družin, ki posedujejo do malega vse svoje domove. Pred dvanajstimi leti v naselbini še ni bilo dobiti ni enega rojaka, radi česar lahko rečemo, da smo precej hitro in dobro napredovali. Društvo št. 295 SNPJ smo si ustanovili pred štiri leti v štirinajstimi člani. Bilo je takrat še veliko nasprotje, dočim danes že šteje društvo čez 60 članov, kar je znamenje, da smo se zedinili. Tudi v mladinskem oddelku ima društvo precej članov.

Mestec Bridgeville samo ni veliko, 6000 je vsa prebivalstva; zato pa je toliko prijaznejše, s lepim podnebjem, oddaljeno samo dvanajst milj od velikega Pittsburgha. Mimo nas vodi železniška proga med Pittsburghom in Washingtonom, kjer je vedno dovolj prometa. V bližini je več rudnikov in sedem tovarn, da kadar so boljši časi, da vas obratuje, ni treba biti pri nas nikomur brez dela in če se ma eno ne dopade, si lahko izbere drugo.

Stavbinsko društvo se nam dobro razvija, kar se je pokazalo že po šestih mesecih obstoja, ko je vsak delničar dobil po šest odstotkov. To društvo ima naša stisko premoženja, v nepremičninah, to je v lotih, katere si lahko vsako kupa za postavitev hiše. Kupi tudi vsako lahko delnice, na kar mu, ako želi, postavi društvo hišo kakor koli si želi. To je nekaj drugega, kakor je ono o raznih agentih, ki vedno čitamo po časopisih, ki pridejo v naselbino in odnesejo od ljudi velike vsote denarja. Obljubljajo, da se bo gradila na gotovem mestu tovarna, kjer bodo vsi zaposleni, ali pa imajo delnice od kakih oljnih vrelcev, kateri sploh ne eksistirajo. Toliko dobrega vejo povedati o podjetju, da nekoga delavca res premotijo za denar in tako odidejo, da ni nikdar več glasu o njih.

Stavbinska kompanija v naši naselbini ne obeta drugega od vloženega denarja kakor lepa obrest in da oni, ki si želi imeti dom, ga mu postavi za zmerno ceno.

Universal Steel Kompanija je prišla v naši naselbini obratovati s početkom januarja, pri drugih kompanijah pa vse bolj poživlja. Tudi premogorovi so v naselbini, a se v njih alabo obratuje, v nekaterih pa sploh nič ne.

Če bi hotel kdo izmed rojakov večjih poročil iz naše naselbine, naj se obrne na moj naslov na 806 Moore ave., ali pa naj vpraša pri Majer Lumber kompaniji. — Stefan Vosek.

Kitaville, Minn. — Iz naše naselbine ni dopisov, kar pa ni čudno, če imamo skoro vsi enako izobrazbo, to je toliko kot jaz, ki sem moral svoja mlada leta porabiti za pasenje krav, mesto da bi hodil v šolo. V naselbini smo večinoma sami Slovenci, zato bi se vzle temu lahko dobil kak rojak, ki bi se boljše postavil z dopisom. Radi dela se nikakor ne morem pohvaliti; že leto dni je preteklo, odkar so zaprli vrata železnim rudnikom. Obljubila se nam od meseca do meseca, toda vrata ostanejo zaprta vedno. Nekaj naših rojakov dela pri gradnji cest, pa tudi tam imajo le smolo, ker so jim plačo skrčili na 20c na uro. Zato se ni čuditi, če se pojavijo v naselbini pečlarstvo, kajti s tako plačo se ni mogoče drugače preživljati.

Rojaki našega mesta so se tekom zadnjih par let zelo zanimali za državljanstvo ter so večinoma dobili državljanske papirje. Želim, da bi pri bližnjih skupnih glasovalci za našo delavsko stranko, radičesar bomo imeli od volitev kako korist, dočim so se do danes, kar lahko vsakdo sprevidi, s našimi glasovi samo okoristili, četudi se potem niso nikdar izpolnile dane obljube.

Naše mesto dobro napreduje. Dobili smo popluno železnico in sedaj grade nov vodovod. Zdaj smo bili v deveti deželi, zapuščenosti od ostalega sveta, dočim se nadejamo, da bomo v bodoče bolj obiskovani. — Albert Turnak.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Alliquipa, Pa. J. R. — Kritika rarnar v naselbini mora biti podpisana s pravim, popolnim imenom. Glejte pravila. — Pozdrav!

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Claridge, Pa. — Delavstvo iz Westmoreland countija, države Pennsylvanije je povečini iz premogarjev, dasi je v okraju tudi mnoge vsakovrstnih tovarn, ki so oddaljene iz naše naselbine tri milje in pol, a se v njih slabo obratuje kakor v premogorjih. Po dva do tri dni dela na teden, to je vse kar dobimo, a še tedaj je plača plača, da človek ne ve kaj bi prišel z borim zaslužkom. Na banko ni misliti, ker bi moral že drugi dan dvigniti.

Bral sem dopis iz Johnston Cityja, kjer dopisnik kritizira čez rojake v Exportu, ki sicer berejo napredne liste, se prištevajo naprednim delavcem, a vseeno niso v nikaki organizaciji. Tudi jaz čitam napredne liste, pa nisem v nikaki organizaciji, kar pa ni moja krivda niti onih delavcev iz Exporta. Dopisnika vprašam, koliko časa je on staval, da si je pridobil organizacijo. Res je dobra in za delavstvo potrebna organizacija in če ni staval zanjo dopisnik iz Johnston Cityja niti en dan, so morali zanjo stavitki gotovo njegovi predniki.

Jaz sem ravnatelj grešnik kakor oni iz Exporta, zato mi bo rojak iz Johnston Cityja oprostil, če ga vprašam, ali je čital kak ameriški list iz leta 1910 ali 1911, če je bil že v Združenih državah. Premogarji niso pustili še nikoli na cedilu svojih pristaev, pravi, a ta ali oni se gotovo lahko spominja na naš okraj v letih 1910-11. Dopisnik bi gotovo drugače pisal, če bi vedel na dogodiljaje v našem okraju v dotičnih letih.

Nismo organizirani, a lahko rečem, zavedni smo bolj kakor oni, ki so nas organizirali leta 1910, in potem razsopane, brez vsakega evenka pustili na cedilu. To so bili organizatorji iz 5. distrikta v Pittsburghu. Zvest sem ostal takrat na stavki skozi 16 mesecev, in potem se nisem mogel dobiti 4 mesece dela, torej sem bil 20 mesecev brez zaslužka z družino 7 otrok. Rekel sem, če bi dopisnik skozi dvajset mesecev bil na stavki s tako družino kakor sem jaz in mnogo mojih drugov, bi ne trdil, da organizacija ni še nikdar svojih članov na cedilu pustila. Napačno je njegovo tolaženje, kajti kopljemo premog na polovico, zastoj, za nič drugega kakor zato, ker nas je organizacija leta 1910-11 pustila na cedilu in ne samo takrat, temveč še pogostokrat poprej in poznej. Že skoro 25 let sem tu in vsakokrat, ko sem se organiziral sem propadel, nikdar s lastno krivdo.

Leta 1910 so prišli organizatorji. Val do zadnjega smo takoj pristopili k organizaciji in stali trdno v organizaciji, dokler niso oni dobili tega, kar so hoteli, potem pa so nas pustili na cedilu. Očakali smo, kdaj bo konec našemu stradanju, a čakali smo zastoj. Ne morem trditi, da so to zakrivil premogarji iz 5. distrikta, temveč voditelji so bili, ki so to učinili. Lahko vem, kaj se je zgodilo, nikakor pa ne morem vedeti, kaj se mi bo novej sanjalo. — Matija Regina.

Glencoe, O. — Po naselbinah potuje nek Hrvat, poslan iz Milwaukeeja, od gospodov pri Znanju in agitira za buržoazni, pred kratkim kupljen list "Slovenija", da s tem uničuje Proletarce in če mogoče tudi Prosveto, kakor se je fant izrazil.

Po naselbinah razglašajo Slovence, da nimamo bolj revolucije, onarnega lista kot je "Slovenija". Listič je prišel tudi meni v roke, čeprav nisem na njega naročnik in sem se prepričal, da je "aklamfan" iz samih vesti, posnetih iz ostalih slovenskih listov in s tistim neumnim dovtipom Petra Zgagata, a čemur se pokazuje, da je glasilo Slovenske hrvatske katoliške zveze.

Če presejemo zvez tistega papirja, ne dobimo drugega kakor otrobo, o kakem revolucionarnem stavku ni ne duha ne sluha. S takimi otrobi bi torej radi "futrili" nekateri gospodje Hrvatje naše rojake.

Ni nimam proti temu, da so se nekateri rojaki nanj naročili; samo odkriva naj ga pazno prečitajo in primerjajo s Proletarcom ali Prosveto. Kmalu se bodo prepričali in potem sodili. Predgovor pravi, kdor hoče, da resni-

co spozna naj čuje oba zvoza, za to naj oni, ki bi čitali Slovenijo tudi pazno prečita Proletarce.

Navesti hočem par rešic, zakaj so gospodje pri Znanju jezni na slovenske socialiste. Odkar je sodrug Glumac umrl, od tistega časa so Hrvatje pri Znanju pričeli rovariti proti Proletarcom radi nevoljivosti, ker je Proletarce prinašal boljše gradivo, kakor ga prinaša še danes. To se je pokazalo leta 1916 na jugoslovanski socialistični konvenciji, ko se slovenski delegatje niso pustili prevariti hrvatskim, ki bi bili radi zagospodarili čez Proletarce, oziroma bi imeli skupno blagajno Radniške straže in Proletarce. Ako bi se bilo to zgodilo, tedaj bi bili Slovenci že zdavnaj brez Proletarce.

Gospodje pri Znanju so jezni na slovenske sodruge ter nam očitajo, zakaj smo pomagali ustanoviti buržoazijski list Prosveto. Oni so dobro vedeli, da se ne da iz Proletarce ustanoviti dnevnika, kakor ga tudi ne morejo iz Znanja, čeprav pravijo, da imajo dovolj denarja in naročnikov. Taki bi imel lahko tudi Proletarce, če bi imel kotliček, kjer bi se kuhala in prodajala "mesečina".

Napisal sem to na lastno odgovornost, da zve tudi slovenska javnost, s kom imamo opravka. Priznati moram, da je pri Znanju nekaj gospodov z zvonce, ki jim je glavni cilj napraviti združbo med Slovenci in Hrvati in hujšakajo dobre Hrvate proti nam. Mi slovenski delavci bomo ali skupno v boj za našo stvar in gledali, da pridemo v boljše stike s hrvatskim delavstvom, združbarje v službi nazadnjikstva pa bomo prezrili kakor smo jih zmeraj in zmagovalci bomo ostali. — Nace Zlamberger.

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Chicago, Ill. — Slovensko dramatično društvo v Chicagu ponovi prihodnjo nedeljo dne 12. febra popoldne v dvorani O. S. P. S. (18. česta blizu Racine Ave.) igro "Razvalina življenja".

Drama v treh dejanjih. Spisal F. S. Finigar.

Osebe:
Urš Kante, gospodar ... John Olin
Lenka, njegova hči ... Mae Melton
Toni, njegova sestra ... Kate
Martin, njen ljublj ... Fred
Kantova mati ... Mrs. Egan
Kantova sestra ... Mrs. Egan
Kantova sestra ... Mrs. Egan
Kantova sestra ... Mrs. Egan

Vsebina igre je sledeča: Urš Kante, star oderuh kuha in prodaja žganje kmetom in jim posojuje denar. Njegova hči Lenka ljubi Ferjana, toda Urš ga ne mara, pač pa sili hčer, da naj vzame Martina, ki ima velik grunt in ki ni "tak kot so drugi". Martin je prejel imel otroka s Tono, Uršovo rejenko, ampak stari oderuh se za to ne zmeni in končno prisili Lenko, da se poroči z Martinom. Lenka pa ni srečna v zakonu; ona še vedno ljubi Ferjana in zato je večen prepir v hiši. Urš in Martin se bi rada iznebila Ferjana in valednega mu prodata posestvo, ali on hoče zapustiti vasi. Lenka, obupana, se uda žganju in postane prava razvalina življenja. Nekega večera se Martin odpravi v mesto. Ferjan obišče Lenko in ji pove, da pride ponoči k njej. Medtem pa Tona pokliče Martina domov. Martin pride v hipu, ko Ferjan poteka na okno. Martin, ki je pijan, izve za njen sestanek s Ferjanom in v divji jezi vrže Lenko na posteljo ter jo zadavi.

Začetek predstave točno ob tretji uri popoldne. Zastor se dvigne točno ob treh in kdor pride pozneje, zamudi del igre. Vrata dvorane bodo odprta ob dveh. Vstopnina 50 centov.

Po igri je prosta zabava in ples. Med igro in pri plesu igra orkester Petra Ahadiča. Na razpolago bo tudi gorak priziglec, kava in neopojne pijače.

Občinstvo, ki je že videlo to predstavo v januarju, se uljudno vabi, da jo zopet poseti in pripelje s seboj tiste rojake, ki še niso videli te igre. Zagotavljam vas, da boste zdaj še bolj zadovoljni kakor ste bili prvič. — Ne pozabite na uro: točno ob treh popoldne. — Slov. dram. društvo.

REZOLUCIJA ZA PRIJEMANJE MERIKE PREDLOŽENA.

Washington, D. C. — Kongresnik Ryan iz New Yorka je predložil resolucijo, ki priporoča prijetje Mehike.

METEORITI.

Delavcem morda zrastejo še iti ri roke.

Zdravstveni komisar v Detroitu pravi, da čez 10,000 let odpa-dejo ljudem roke in noge, ker jih ne bodo več rabili valed moder-nih iznajdb.

K tej vesti je treba malo pojas-niti. Kapitalisti in drugi bogati lenuhi, ki že danes ne rabijo rok ne nog, so prvi na vrsti. Delaveci, ki poznajo avtomobil le toliko, da se mu izogibljuje na ulici v več-nem strahu, da jih ne povozijo morda dobe še en par oči in dru-gi par nog, ako bo kapitalistično izkoriščanje trajalo še par sto let.

Zdaj šele menda razumejo, kaj je normalnost: vsake tri tedne nova konferenca!

Čarizem se je preselil v Jugo-slavijo.

Ruski monarhisti so imeli zbo-rovanje v Belgradu in zaključili, da bo veliki knez Ciril Vladimi-rovich bodoči car vseh Rusov. Po zborovanju je bila v belgradski stolnici cerkvi velika zahvalna ma-ža.

Čarski Petrograd se je preselil v Belgrad.

Razoroževalci, ki so "razoroži-li" svet, so odšli domov — voja-ške čete s tanki so pa prišle v Newport.

Prvi april.

Leta 1919, so rudarji zastavka-li in vlada jim je razbila stavko. Vlada je takrat rekla: Rovi ne smejo počivati.

Letošnjega 1. aprila bodo pre-mogovniški baroni izpriili rudarje, toda vlada ne bo zdrobila izpora, pač pa bo rekla rudarjem: Rovi morajo počivati toliko časa, da se vi podate!

V Ameriki seveda nimamo raz-redne vlade.

Kdor želi, da se sedanji blaženi časi ohranijo, naj voli republi-kance in demokrate in sovraži so-cialiste (Za bodočnost se ni tre-ba brigati. "Ko mene ne bo, se lahko posuši vsa trava na svetu," je rekel osel.)

Pasit — molčati je zlato!

V Los Angelesu je bil umorjen "slavni" kinematografski direk-tor Taylor. Velik misterij! — A-ko je prizadeta kakšna "slavna" igralka, katere obraz ne nam smejlja s plakatov na slehernem platu — bodo hitro zavezani go-bezdavi jeziki, ki kriče o škandalu.

Zakaj? Zaradi umetnosti kino-drame? Pi! Kihni, prijatelj, in spravi robček v žep. Baroni kine-matografa se pokajajo na umet-nost. Milijoni, milijoni dolarjev! Najprvo so dolarji in razkošje, potem še dolarji in žrtje, nato še dolarji in dolarji — vse drugo, vse drugo ni nič v gnojni jami kapitalistične družbe.

Oh ta evolucija!

Vprašanje darvinizma bi bilo hitro rešeno, ako bi panteologi pobrali nekatere fosile, ki se klatijo okrog po deželi, in jih posta-vili v muzeje, kjer bi jih bilo lož-je študirati. Tisti Kentukičan, ki bi rad pod kaznjivo prepovedal razlaganje evolucije v javnih šo-lah, je že ena taka okamenica, ki najbrž spada v izumrlo vrsto brez-lobanjarjev. Takih okamenic je še dosti, stvorov s fosiliziranimi možgani, ki absolutno ne morejo-jo misliti — in ti stvorijo so živ do-kaz evolucije.

Kapitalisti mrzlično zahtevajo "odprto delavnico." Koliko de-lavne pa je danes res odprtih?

Razlika med mojnjo in mojnjo.

Razlika med republiškano in demokratsko stranko je razlika med nekoliko večjo denarno ari-stokracijo in malo manjšo denar-no aristokracijo. Koliko delavcev spada h denarni aristokraciji?

Pobožni delavci lahko najdejo dobro tolažbo za znižanje mezde. Urganje med je namreč zapove-dano v svetem pismu. Torej ne pritožujte se! — trpite radovolj-no, saj bodo vsa utrganja popla-čana na onem svetu!

DVONOŽEC

in druge zgodbe.

NARAVOSLOVNE PRAVLJICE

Spisal Karl Ewald.
Prevedel Franc Bolka.

(Dalje.)

Zdaj je prišla njegova mati v sobo. Prinesla je v rožnici veliko, krasno, polnocvetično rdečo pelargonijo. Postavila jo je tako na mizo, da jo je deček mogel videti.

"Kaj ni lepa?" je vprašala. "Kupila sem jo na trgu. Tvoja je in naj ti pripoveduje, da bo kmalu spomlad. Tedaj se razpočijo vsi popki in vsi mladi dečki ozdravijo. Kaj ni krasna?"

"Res da," je odvrnil deček. "Najlepša je, kar jih je bilo," je rekla mati. "In največja. Želiš še česa?"

"Ali ne sme tudi ptič tu sem?" je vprašal.

"Seveda sme," je odgovorila.

In postavila je kletko ob pelargonijo in ko je ptič zagledal lepo rdečo evetko, je prišel peti, ker tudi on je imel občutek, da je zdaj spomlad.

Deček se je prav malo nasmehnil. Mati ga je poljubila in odšla v kuhinjo. Morala je namreč skrbeti, da je bil obed gotov, ko je prišel oče iz pisarne. In oče je prišel domov in šel k svojemu sinu v sobo. Potem so jedli v sosedni sobi. Deček je slihal ropotanje krožnikov in nožev. Mislil je, da bi vprašal, kaj obedujejo, pa si je premislil, ker je bil pretruden in ker ga tudi ni zanimalo.

Potem je bilo popoldne in prišel je doktor.

Vedel se je na rob postelje in je izpraševal dečka. Oče in mati sta stala otožnih obrazov zraven. Deček je odgovarjal, kakor je znal; na mnoga vprašanja ni vedel odgovora.

"Prav dobro je," je rekel doktor.

To ni bila nikakor njegova misel, ali nekaj je vendar moral reči. Mati je vzdihnila in solze so ji stopile v oči.

"Ali kanarčka moramo spraviti iz sobe," je rekel doktor. "In tudi pelargonija ne sme ostati v izbi."

"Naš deček se bo jokal," je rekla mati.

"Ne, ptič ne sme van," je zaklical deček odločno. "In tudi evetlica naj ostane tu. Saj sem jo šele ravnokar dobil."

"No, zaradi mene," je rekel doktor. "Naj torej ostaneta v božjem imenu tukaj."

Nato je odšel. Ali deček je slišal prav dobro, da je med vrati rekel starišem, naj odstranijo ptič in evetlico, ko bo deček spal. In zato je sklenil, nič zaspiti.

Nastal je večer.

V jedilnici ni bilo nikogar, ali vrata v stanovanjsko sobo, kjer sta sedela stariša, so bila odprta.

Druga vrata obednice so vodila v spalnico in so bila ves čas dečkove bolezni samo priprta, da ga je bilo takoj čuti, če je klical. Imel je tudi majhen zvonček, s katerim je mogel zvoniti. Začetkom mu je bilo to v veliko zabavo, ali zdaj ga ni zanimalo več.

Kmalu nato so ali stariši zopet v obednico in so večerjali. Ko so bili gotovi, potegnili je mati gardine pred okna, popravila dečkovo posteljo in pripravila vse za noč. Prižgala je staro svetilko in privila stenj. Potem je rekla lahko noč in tudi oče je prišel notri in rekel lahko noč in zdaj naj bi dečko spal.

Roke na odeji, je ležal mirno in strmel v pelargonijo. Zdelo se mu je, da v polmeti izgleda izredno velika in nenasavna. Njeni listi so bili vse drugačni kot podnevi in toliko jih je bilo. Potem je gledal kletko, kjer je sedel ptič na klinu. Sicer je bil zagnjen s prtom; ali deček je prosil, da so pustili prt proč. In to prošnjo so mu tudi uslišali, kakor vse prošnje med boleznijo.

Dolgo je ležal tako.

Slišal je, ko sta šla mati in oče v posteljo. Prišla sta po prstih skozi obednico. Oče je obstal pri vratih, mati pa je prišla do njegove postelje in se sklonila preko njega. Ležal je z zaprtimi očmi.

"Spi," je pošepetala očetu.

Plazila se je nazaj in vzela kletko in pelargonijo; ali tedaj je jezno odprl oči:

"Obljubila si mi, da smeta ostati tukaj."

"Da, da, da, sinko moj. Ali si ali si vendar, da ju hoče imeti doktor zunaj."

Ali ni popustil: "Ti si mi obljubila, da smeta ostati tu v sobi."

"Le pusti ju," se je vmešal oče.

"Ne more mu škodovati."

Priklimala sta mu, rekla, da naj le poskusi zdaj zaspiti, in odšla.

Slišal jih je še nekaj časa ropotati po spalnici. Trak luči je segel na sten preko obednice do njegovih vrat. Kmalu nato sta ugasnila luči. Trak je izginil in postalo je vse tiho.

Naenkrat pa je začul deček reči glas:

"Če le preživim to noč... če le preživim to noč."

Deček je dvignil glavo in prisluškoval, ali ni slišal ničesar več. Z redkim naporom se je podprl s komolecem in gledal okoli sebe.

Soba je bila prazna.

Kanarček je stal tam in poleg je stala pelargonija.

Tam je visela fotografija, kjer sta bila upodobljena oče in mati in on sam... na omari je ležala angleška čitanka... ter zgodovina in zemljeplase... in lok trobenta.

Nikogar ni bilo tu. In vendar je bil trdno prepričan, da je slišal govoriti nekoga. Potem se je zopet vlegel, ker se ni mogel držati konci, in je ležal nekaj časa z zaprtimi očmi. In tedaj je rekel glas zopet:

"Če le preživim to noč... če le preživim to noč."

(Dalje prihodnjik.)

NA PRODAJ NA BLEDU

Posestvo, sestojajo iz hotela in trgovine. Hotel ima ves inventar, 11 sob, popolnoma opremljenih. Hotel ima zasedane ploskovine 185 kvad. metrov, ima tri prostorne kleti, dvojno ledenico in pralnico, električno razsvetljavo in vodo-vod, senenat vrt za goste z verando in pa vrt za zelenjavo. Promet v hotelu upeljan. Trgovsko poslopije, 110 kvad. metrov zasedane ploskovine, ima spodaj 4 obsejne lokali in zgoraj pa tri sobe s kuhinjo. V poslopiju je električna razsvetljava. Trgovina je založena in v letu. Posestvo, ki spada k temu poslopiju meri 1148 kvadratnih metrov (okrog 12,360 kvad. čevljev).

Posestvo leži 10. minut hoda od železniške postaje Bled ob križišču cest, od katerih ena vodi na postajo, druga v Gorje in Vintgar. Bled je najboljše letovišče svoje vrste v celi Jugoslaviji. Cena vse skupaj samo \$4750.00.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na Slovensko banko.

ZAKRAJŠEK & ČESARK.

70 Ninth Ave., New York, N. Y.

VAM POMNOZI LETA

V ŽIVLJENJU.

Se čutite 10 do 30 let mlajši.

Za držati čisto kri morate jemati samo čista zdravila kot Bolgaraki krvni čaj.

Milijone ljudi živa to fino krvno toniko, ki je le čisto zeliščno zdravilo in se lahko uporablja od vseh v družini za oslajenje želodca, malhko očisti čreva in prečene vse urisne strupe iz obisti — ni boljše zdravila za te svrhe.

BOLGARSKI KRVNI ČAJ

Prodaja se v vseh lekarnah

ali po pošti jamčeno velik zavo: za \$1.25, ali 3 za \$3.15 ali 6 za \$6.25. Naslov je: H. H. Von Schlick, President, 8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. (Adv.) Feb. 10-17-24.

POOBLASTILA

Bela MATIJA SKENDER, 13 LET, za rojake po celi Ameriki. On že mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Pili mu in razložili svoje zadeve, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo moglo gruntu prodan s nepravičnim pooblastilom. Njegov naslov je 5227 Butler St., Pittsburg, Pa. (Advert.)

"MIZAR"

Kralj za odpravo revmatizma, boledin v rokah, nogah, plečih, križu in v prsih ter onim ki imajo mraz po životu. Vse se izgubi ko se parkrat namažete s mazilom "MIZAR". Bred razločka, če tudi je bolezen zastarela, se da ozdraviti. Velik lonček stane \$6.00 in se kupi samo pri izdelovalcu tega mazila. Z naročilom naj se pošlje tudi denar. Pišite na:

JOSEPH SOROKOWSKI,

2424 W. Superior St., Chicago, Ill.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljše in najcenejše. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih priborov, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne šolexine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

BAKRENE KOTLE

Vsa potrebna oprema, Hydrometere, Walt Extrakte, Hmelj, razne esence za izdelavo raznih ne opojnih pišt: Rum, Brinjevec, Kimmel, Rzanje in drugo. Pišite po cenik.

VICTORIA SUPPLY CO.,

654 Morton Bldg., New York

Omejite prehlad.

Ustavite kašelj.

Oba sta znamenja nevarnosti. Pri tejani boli z dalekosežnimi posledicami se lahko mnogokrat izogneta, če dobite prava zdravila.

Severa's

Cough Balsam

(Severa's Balsam zoper kašelj) 'odpovedi pri navadnemu kašlju, pomiri bronhialna vnetja, pomiri prebavo, omogoča rad in olajava dihanje. Cena 25c in 50c.

Severa's Cold and Grip Tablets (Severovi Tableti zoper prehlad in gripe) ustavijo prehladne se razvije. Cena 50 centov. Po vseh lekarnah.

Ali ste dobili iztis Severjevega Almonaha za leto 1922? Dobite ga mestni pri svojem lekarju ali po direktno od

Nuga Tone je ena iz med najboljših zdravil poznanih za odpravo strupov in ostankov iz vašega telesa. Je izvrstno zdravilo za čiščenje krvi in ojačanje oslabilih, utrujenih in izmučenih. Je izvrstno zdravilo za želodčne nerednosti, slabo prebavo, zaprtje, bluvanje, plin, beli jezik, vzdiganje in enake nerednosti. Nuga Tone laboljša vaše živce, daje slast do jedil in povrne lepo barvo na vaše lica. Poveča vašo težo, daje voljo in podaljša življenje. Naročite si steklenico Nuga Tone še danes v vsaki lekarni se dobi živajte nekaj dni in ako se ne bode počutili bolje in izgledali prijaznejše kot se kdaj prej, tedaj vrnite prostane le-karnarju in vam se povrne vaš denar. Ako vaš lekar nar nima Nuga Tone, tedaj ne jemljite ponaredb, temveč pošljite nam \$1.00 in mi vam pošljemo dovolj za en mesec zdravi post-pine prsto. National Laboratory, 1018 So. Wabash ave., Chicago, Ill.

Nuga Tone

DR. J. V. GRAHEK

ZDRAVNIK.

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.

843 E. Ohio Street.

Telefon Cedar 2388

H. S. PITTSBURG, PA.

EMIL KISS, bankir

Kder koli potovati direktno v Ameriko.

Najboljša prilika 11. februarja, ko odhaja parnik Carissima.

Cena vama na Balka do Nika je \$100.00.

Jaz vam urodim vse glade potega Nika, Srednja in opremljena. Poljuben dirav-darje po najnižjih cenah. Obrnite se prosimo na:

EMIL KISS, bankir

133 Second Ave., New York, N. Y.

DOVOLJ ZAHVAL

Je na raspolago, da je angleško-slovenski besednjak potreben pri učenju angleščine. Posebno dobrodošel takim, ki že imajo nekaj angleško. Cena mu je 5 dolarjev. Naročite ga na naslov:

DR. F. J. KERN,

6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

CUNARD-ANCHOR

Najmodernejši in najhitrejši parniki sveta. Izvrstna potniška postojna. Lokalni nastopki se v vseh mestih ali hitro rešijo.

V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumunsko in Belgijo. Via Dubrovnik ali Trst.

ITALIJA March 24.

Vožnja \$90.00 in davek \$5.00

Vožnja po železnici do Ljubljane \$1.66.

Via Cherbourg & Southampton.

Aquitania Feb. 28.

Saxonia March 7.

NA GORENJSKEM

v vasi Lode pri Medvodah, je napredno lepo posestvo obstoječe iz dveh jehov zemlje, ter enonadstropne hiše. V hiši je dobro ideoč gostilna in trgovina s mešanim blagom, dve gostilniški sobi in kuhinja, v nadstropju so pa štiri sobe in kuhinja, dve kleti z ledenico vse je v najboljšem stanju. Nahaja se blizu papirne tovarne v Goricanah. Za vsa nadaljna pojasnila in ceno se je obrniti na naslov: Josipina Bernot, 16001 Homes Ave., Cleveland, Ohio.

Nove Slov. Jugoslavica piano role

Sveta noč, z besedami \$1.25

Vsi so moje rožice, z besedami 1.25

Vsi so prihajali, z besedami 1.25

Ljubca moja, z besedami 1.25

Na Marjanca, polka 1.00

Mladi vojaki, korčunica 1.00

Holzhacker, marš 1.00

Donavski valovi, valček 1.00

Črez valove, valček 1.00

SE DOBIJO EDINO LE PRI:

NAVINŠEK-POTOKAR CO.,

331 Greeve Street

Conemaugh, Pa.

Opomba: — Pri naročilu blagovolite poslati 50c posebej za poštino.

Zrno do zrna - pogača, kamen do kamna - palača!

Vložite Vaš denar v sigurno banko in zavarujte se s tem pravočasno za Vašo starost.

Na vloge pri nas plačujemo do dalnjega 4% "special interest account" (posebni obrestni račun). Vloge so zasigurane z najboljšimi bondi Državno nadzorstvo!

Vlagatelji izven New Yorka, kateri hočejo napraviti redne mesečne vloge nam naj pošljejo denar po pošti; za prvi polog izdamo knjižico, katera bi ostala na željo pri nas v pologu, ter jo po polletnem obrestnem pripisu pošljemo v pregled.

FRANK SAKSER STATE BANK,

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE.

82 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Ali vendar, tu je na primer poziv na rušenje cerkvá."

"Čemu ne? Vi ste vendar pameten človek in sami ne verujete; predobro veste, da nam je vera potrebna, v poneumnevanje naroda. Resnica je postojenja od laži."

"Strinjam se z vami, docela se strinjam, toda za nas je to prezgodaj, prezgodaj..." je ugovarjal Lembke gubaje čelo.

"Kakšen vladni uradnik pa ste potem, če ste sami pripravljeni podirati cerkve in markirati s koli na Petrograd, in vidite vso razliko samo v roku!"

Tako trde prejeti Lembke je bil silno pikiran.

"Tako ne mislim, o ne," je kipel v čimdalje bolj razdraženem samoljubju. "Vi kot mlad človek, in kar je glavno, ne poznajo naših ciljev, blodite v zmoti; Vidite, predragi Pjotr Stepanovič, vi nas imenujete uradnike poleg vlade! Dobro, samostojne uradnike? Dobro. Toda dovolite, kako mi delujemo? Naša je odgovornost, koncem koncev pa služimo obeli stvari prav tako kakor vi. Samo da mi držimo skupaj, kar vi raztresate, tisto, kar bi se brez nas razlezlo na vse štiri vetrove. Nismo vam sovražniki, nikakor ne, samo govorimo vam: hodite naprej, napredujte, raztresajte, če ne gre drugače, se pravi, kar je starega in potrebnega predelave; toda kadar bo treba, vas mi udrižmo v neizogibnih mejah in vas tako obvarujemo pred vami samimi, zakaj vi, brez nas, bi samo razmajali Rusijo ter ji vzeli spodobi obraz, dočim je naša naloga ravno v tem, da ga čuvamo. Dajte si v glavo, da smo vzajemno potrebni drug drugemu, mi in vi, kakor so si vzajemno potrebni whigi in toriji na Angleškem. Mi smo toriji, vi ste whigi — tako umevam jaz vso stvar."

Andrej Antonovič je postal kar patetski. Že v svojih petrogradskih letih je rad povedal kako nuno in liberalno, kaj čelo tu, ko nihče ni prisluškaval. Pjotr Stepanovič je molčal in se držal nekam čudno resnobno. To je še bolj podkurilo govornika.

"Veste, kaj sem jaz? Gospodar gubernije!" je nadaljeval stopaje po kabinetu. "Ali veste, da do same preobilice dolžnosti ne morem izpolniti nobene, z druge strani pa lahko rečem enako opravičeno, da nimam tu česa početi. Vse zavisi od nazorov vlade — v tem je vsa skrivnost. Naj sluje vlada zastran mene republike, bodisi iz politike ali v pomirjenju strasti, z druge strani pa naj vzporedno okrepi gubernatorsko oblast, in mi gubernatorji pogoltnemo republiko; pa kaj republike: vse pogoltnemo, kar hočete, jaz vsaj čutim, da sem pripravljen... Z eno besedo, naj mi vlada brzojavno ukaže 'aktivité dévorante', pa bom deljal 'aktivité dévorante'. V obraz sem jim povedal tu: 'Gospoda, v dosegu ravnateljstva in prosvetanja vseh gubernatorskih naprav je nujno treba čenega okrepjenja gubernatorske oblasti'. Vidite,

vse te naprave, zemake in sodnijske, bi morale takorekoč živeti dvojno življenje, to se pravi, treba je, da bi eksistirale v resnici (to nujnost priznam), nu, in z druge strani naj jih spet ne bo. Kakšno je pač raziranje vlade. Koncem koncev je tako, da se naprave zdaj izkažejo potrebne — in takoj so pri meni vse v najlepšem redu; potrebnost mine — in že jih ne najde pri meni živa duša več. Tako umevam jaz 'aktivité dévorante'; in brez okrepjenja gubernatorske oblasti je ne bo. Saj govoriva med štirimi očmi. Veste, da sem že poročal v Petrograd o potrebnosti posebnega stražnika pred vrati gubernatorske hiše? Zdaj čakam odgovora."

"Vi potrebujete dveh," je izpregovoril Pjotr Stepanovič.

"Zakaj dveh?" Von Lembke se je ustavil pred njim.

"Eden je premalo, da bi vas upoštevali. Za vas je vsakakor treba dveh."

Andrej Antonovič je skrivil obraz.

"Vi... vi si dovoljujete sam Bog vedi kaj, Pjotr Stepanovič. Mojo dobroto zlorabljate, zbadljivosti govorite in igrate nekakšnega 'bourru bienfaisant'..."

"Nu, kakor hočete," je zagodrnjal Pjotr Stepanovič. "Vseeno nam delate pot in pripravljate naš uspeh."

"Kako mislite? Komu 'nam' in kakšen uspeh?" se je zastrmel vanj osupli von Lembke, a ni dobil odgovora.

Ko je slišala Julija Mihajlovna poročilo o tem razgovoru, je bila zelo nejevoljna.

"Predstojniško," se je branil Lembke, "vendar ne morem ravnati s tem tvojim ljubljencem, zlasti še, ko je bilo med štirimi očmi... Zareklo se mi je bilo... v moji dobrosočnosti..."

"V tvoji preveliki dobrosočnosti. Še vedela nisem, da imaš zbirko proklamacij; bodi tako dober, pokaži mi jo."

"Ali... on si jih je izposljal za en dan."

"In zopet ste mu jih dali!" se je razsrdila Julija Mihajlovna. "Kolikšna brezaktnost!"

"Tako pošljem ponje."

"Ne bo jih dal."

"Zahteval jih bom!" je vzkliknil von Lembke in poskočil kvišku. "Kdo pa je on, da bi se ga moral tako ogibati in si ne bi upal storiti ničesar?"

"Sedite in pomirite se," ga je ustavila Julija Mihajlovna. "Da odgovorim na vaše prvo vprašanje: on mi je izvrstno priporočen, je nadarjen in govori včasih nenavadno pametne reči. Karmazinov mi je zatrjeval, da ima skoraj povsodi zveze in silen vpliv na mladino v glavnem mestu. In če jih po njem pritegnem vse ter jih združim okrog sebe, jih odvrnem od pogina ter pokažem njih častihlepnosti novo pot. Vdan mi je z vsem srcem in me uboga v vsem."

"Ali med tem ko jih bošal, lahko naredi... vrag si ga, vedi kaj! Seveda, misel ni napačna..." se je zmedeno branil Lembke. "Ali... ali... pravkar slišim, da se po -akem okraju spet razširjajo nekakšne proklamacije."

(Dalje prihodnjik.)